

Del discurs a la pràctica

❖ Hi ha una escletxa que separa el discurs de la igualtat d'oportunitats entre les dones i els homes i la pràctica quotidiana de la major part de la ciutadania. La raó d'aquesta escletxa té a veure amb els imaginaris i les percepcions socials. D'una banda, persisteixen les idees sobre les quals es construeix culturalment la masculinitat i la feminitat. Es distingeix arbitràriament el que és masculí i el que és femení segons rols associats al sexe. Dit d'una altra manera i com a exemple, la força física és cosa d'homes i cuidar els altres és cosa de dones. D'altra banda, es tendeix a identificar les desigualtats de gènere amb qüestions molt concretes, com ara la discriminació salarial o la violència de gènere. L'escassa percepció de totes les dimensions de la desigualtat contribueix a naturalitzar els patrons masculins i femenins que condicionen la vida quotidiana de les persones. Davant la necessitat de combatre aquests imaginaris i percepcions, les dades sobre usos del temps esdevenen un bon recurs i una excel·lent evidència empírica.

❖ Els resultats de l'Enquesta de l'Ús del Temps de l'Institut d'Estadística de Catalunya aporten dades sobre les persones de més de 16 anys que realitzen una determinada activitat i la seva durada. Segons dades del 2010-2011, el 91,9% de les dones diuen que fan alguna activitat que té a veure amb la llar/família i de mitjana hi dediquen 4 hores i 14 minuts. En comparació, el 79% dels homes diuen que realitzen alguna activitat relacionada amb la llar/família i de mitjana només hi dediquen 2 hores i 35 minuts. Es tracta de dades globals que no tenen en compte el pes d'altres variables, com l'edat, el nivell d'estudis, la situació laboral o el tipus de llar, que matisarien els resultats. Tanmateix, posen de manifest que la responsabilitat dins l'àmbit domèstic difereix entre els homes i les dones. Aquesta diferència és causa i conseqüència de les desigualtats de gènere

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

No sempre es perceben totes les dimensions de la desigualtat, i això contribueix a naturalitzar els patrons de gènere

que totes aquestes activitats permeten accedir millor als recursos i que tenen més prestigi social que les tasques domèstiques, subestimades econòmicament i socialment. Els usos del temps mostren fins a quin punt persisteix la divisió sexual del treball i recorden que l'origen de les desigualtats es troba dins l'àmbit domèstic.

❖ Per entendre la discriminació salarial i totes les altres desigualtats de gènere que hi ha al mercat de treball cal saber què passa dins les llars. És com un cercle viciós en què el mercat de treball discrimina

moltes dones perquè els atribueix més disponibilitat de temps per a l'àmbit domèstic, mentre que moltes dones es mostren més accessibles a les tasques i a les persones que viuen a la llar perquè han interioritzat la seva responsabilitat. Per trencar aquest cercle és imprescindible combatre els imaginaris socials que l'alimenten i que s'imposen al discurs en situacions decisives. Per exemple, majoritàriament les mares són les que es redueixen la jornada laboral per tenir cura de les criatures. Sovint aquesta decisió es justifica amb l'argument que el salari d'ella és inferior al d'ell, de manera que l'economia familiar queda menys perjudicada. Més enllà dels arguments aparentment racionals, cal preguntar-se per què el salari de la dona és inferior al de l'home o què decidiria la parella en cas que ella tingués un salari superior. Alguns estudis apunten que, quan el salari de la mare és superior al del pare, ella es continua reduint la jornada laboral. I és que cal recordar que les preferències tampoc són neutres al gènere.